

From: Nils.Hallberg@naturvardsverket.se
Sent: den 23 oktober 2020 10:32
To: N Registrator
Subject: NV synpunkter utredning RNL
Attachments: NV_synpunkter utredning rennäringslag_201023.docx

Categories: LW

Hej!

Naturvårdsverket ber härmed att få lämna sina skriftliga synpunkter inför en kommande utredning av rennäringslagen (bif. fil).

Mvh

//Nils

NILS HALLBERG
miljörättsjurist

NATURVÅRDSVERKET
Naturavdelningen
Naturhänsynsenheten

BESÖK: Forskarens väg 5, Hus Ub, Östersund
POST: 106 48 Stockholm
TELEFON: 010-698 16 68
INTERNET: www.naturvardsverket.se

Tänk på miljön innan du skriver ut det här mejlet

 Please consider the environment before printing this email

Nils Hallberg
Tel: 010-698 16 68
nils.hallberg
@naturvardsverket.se

PM
2020-10-23   Ärendenr:
NV-07150-20

Naturvårdsverkets synpunkter inför en översyn av rennärlingslagstiftningen.

Naturvårdsverket deltog vid det möte som genomfördes i Näringsdepartementets regi 2020-10-14 inför en översyn av rennärlingslagstiftningen. I det följande återges våra initiala synpunkter i skriftlig form.

Utredningens form

Naturvårdsverket har inga synpunkter rörande formen för en kommande utredning, det vill säga huruvida den bör vara parlamentariskt sammansatt eller ej.

Generella synpunkter

Naturvårdsverket efterlyser en mer tydlig, renodlad och stringent ny rennärlingslagstiftning. En tydlig uppdelning bör i lagstiftningen göras mellan å ena sidan frågor om samiska rättigheter och renskötselns ställning och, å andra sidan, frågor om rennärlingens bedrivande med tillhörande hänsynsfrågor.

En ny rennärlingslagstiftning bör beakta och ge utrymme för att kunna hantera de utmaningar som förutspås fortsatt uppkomma genom pågående och förväntade framtida klimatförändringar. Lagstiftningen måste kunna hantera över tid förändrade förutsättningar.

Det finns mycket relevant kunskap framtagen. Naturvårdsverket kan bland annat bidra med information via vår fördjupade utvärdering av miljömålet Storslagen fjällmiljö, som innehåller relevant material med bäring på rennärlingen.

Upplätelser av rättigheter till land och vatten

Frågan berör i nuläget främst länsstyrelserna i berörda län, men i förlängningen också Naturvårdsverket, bland annat rörande fastighetsägande, huvudmannaskap och förvaltningsformer för skyddade områden samt vår vägledning i sådana frågor. Laponiatjuottjudus utgör ett exempel i sammanhanget.

Naturvårdsverket ser det som önskvärt att det tydliggörs vilka upplåtelser som avses i sak – rör det sig enbart om jakt och fiske, eller samtliga i renskötselrätten ingående rättigheter? Omfattar jakt endast småviltsjakt eller all jakt?

I sammanhanget är det också relevant att klargöra vilken upplåtelserätt till jakt, fiske och andra rättigheter som staten har på statlig mark inom renskötseområdet. Vidare bör klargöras i vilken mån samråd krävs med berörd sameby i samband med upplåtelse av rättigheter, och hur sådana samråd i så fall ska gå till.

Naturvårdsverket har ett huvudmannaskap för det statliga fjälledssystemet, som utgörs av ca 600 mil sommar- och vinterleder genom 4 fjällän, med tillhörande anläggningar. Fjällsäkerhet och natur-/miljöskydd är bärande faktorer i arbetet med lederna. Fjäll- och vandringsturismen (inklusive löpning, cykling, ridning, topptursskidåkning med mera) är en ökande trend, som genererar ett ökat antal besökare årligen. Lederna kanaliserar besökare till områden som under vissa tider är känsliga ur rennäringens synvinkel. En ny rennäringslagstiftning bör ge ledning i frågor som rör hur statens anläggningar inom renskötseområdet ska planeras och förvaltas.

Hänsyn vid markanvändning

En kommande utredning kan förmodas komma att avhandla rimliga krav på hänsyn *för* rennäringens intressen. Ur Naturvårdsverkets synvinkel är det också relevant att fundera över vilka krav det allmänna kan ställa *på* rennäringen, rörande allmän miljöhänsyn¹, terrängkörning i näringen på barmark med mera.

Naturvårdsverket deltar i miljöbalks- och andra prövningar som omfattar eller påverkar rennäringen, bland annat rörande gruvdrift och etablering av vindkraft, men också i en rad andra sammanhang. Det är något oklart hur allmänna och enskilda samiska intressen ska beaktas i diverse miljöbalksprövningar såsom miljöbalken är utformad idag. En synkronisering bör därför ske mellan en framtida ny rennäringslagstiftning, miljöbalken och annan berörd lagstiftning i sådana frågor. Därvid bör också klargöras vem som är taleberättigad i allmänna och enskilda intressefrågor samt hur bedömningar och avvägningar bör göras i händelse av motstående intressen.

Andra samer än renskötande

Renskötselrätten tillkommer den samiska befolkningen, men kan i nuläget endast utövas av den som är medlem i en sameby. Naturvårdsverket har inga synpunkter i denna interna samiska fråga.

Annan lagstiftning

Naturvårdsverket har ett centralt myndighetsansvar bland annat för terrängkörningslagstiftningen. Snöskoterfrågan är årligen mycket kontroversiell i vissa berörda områden inför renkalvningen, liksom frågan om rennäringens egen barmarkskörning över framför allt våtmarker i förhållande till

---

¹ Se bland annat 65 a § nuvarande rennäringslagen samt Sametingets föreskrifter om hänsyn till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen vid renskötsel (STFS 2007:3).

miljöhänsyn/områdesskydd/besöksnäring/turism/allmänt friluftsliv med mera. Här finns stora behov av modernisering, anpassning och styrning².

Naturvårdsverket vägleder i frågor rörande friluftsliv, bland annat gällande allemansrätten. En framtida förnyad rennärlingslagstiftning behöver synkroniseras mot de regleringar och sedvänjor som styr det rörliga friluftslivet.

Vid bildande av naturreservat och nationalparker i renskötseområdet kommer ibland krav från berörd sameby om att införa tillträdesförbud i områden där friluftslivet kan innebära påtaglig störning på renskötelsen. Sådana tillträdesförbud är dock inte förenliga med miljöbalkens nuvarande regler. Ska allemansrätten tillfälligtvis kunna inskränkas inom och utanför skyddade områden i syfte att freda renskötelsens behov³ krävs att frågan omhändertas i en förnyad rennärlingslagstiftning, alternativt att ändringar genomförs i miljöbalken med underliggande förordningar.

Naturvårdsverket har också ett myndighetsansvar när det gäller vissa frågor rörande förvaltning och inventering av stora rovdjur samt jakt i marker som ligger inom renskötseområdet. Naturvårdsverket vill härvid påminna om att vi redan tidigare har hemställt om en ändring i 28 b § jaktförordningen, så att renar kan skyddas från pågående rovdjursangrepp också i nationalparker. Vi ser ett behov av att frågan omhändertas.

Naturvårdsverket deltar, som nämnts ovan, i miljöbalks- och andra prövningar som omfattar eller påverkar rennärlingen. Vi ser det som relevant att sådana aspekter utreds och omhändertas i en kommande utredning.

Sammanfattningsvis

Naturvårdsverket välkomnar en utredning av den nuvarande rennärlingslagstiftningen och vi hoppas kunna vara behjälpliga i en rad sakfrågor i det att utredningen arbetar fram ett betänkande rörande en förnyad sådan lagstiftning.

---

² Se bland annat betänkandet av Utredningen om hållbar terrängkörning, SOU 2019:67.

³ I samband med arbetet med nationalparksprojektet Vålådalen-Sylarna-Helags förordade Naturvårdsverket införandet av tillfälliga tillträdesförbud för att minska friluftslivets störningar på renskötelsen.